

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ekonomická fakulta

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Tvorba a využitie agregovaných indexov pri vyhodnocovaní vybraných verejných politík

Typ záverečnej práce: Habilitačná práca

Odbor HIK: Verejná ekonomika a služby

Študijný odbor: Ekonomia a manažment

Autor: Ing. Stanislav Kološta, PhD.

Oponent: doc. Mgr. Miroslav Šipikal, PhD.

1. Aktuálnosť zvolenej témy:	Autor sa zaoberá problematikou agregovaných indexov pri vyhodnocovaní vybraných verejných politík. Hodnotenie fungovania verejných politík je téma, ktorá je nadčasová a bude neustále aktuálnou. Ako autor poznamenáva, agregované indexy predstavujú poskytnutie "celkového obrazu" smerovania politík, sú tak najmä vhodný nástroj pre rozhodovacie procesy vo verejnom sektore ako aj nástroj pre priblíženie výsledkov politík občanom. To však zároveň predstavuje aj hlavné negatívum týchto indexov. Práca je aktuálna aj tým, že tejto problematike sa na Slovensku nevenuje veľká pozornosť. O aktuálnosti témy svedčia aj nadpriemerné ohlasy na publikácie habilitanta v tejto oblasti.
2. Vhodnosť zvolených metód:	Cieľom habilitačnej práce bolo na základe teoretických východísk, komentárov a výkladu k publikovanému výskumu hodnotiť vybrané verejné politiky pomocou využitia PCA pri dizajnovaní a verifikovaní agregovaných indexu. V rámci toho autor využíva spomínané metódy na poukázanie možných rozdielov vo vytvorených sumárnych indexoch, vychádzajúc pritom z vlastných publikovaných výskumov. Cenná je v tomto smere najmä prvá kapitola, ktorá veľmi vhodne sumarizuje stav poznania v tejto oblasti a kde habilitant ukazuje prehľad o danej problematike. Metódy použité pri konkrétnych výstupoch môžeme považovať za vhodné a rešpektujúce súčasný stav poznania v danej oblasti. Značný rozsah skúmania limituje možnosť detailnejšej analýzy vyhodnocovania jednotlivých verejných politík ako aj teoretického vymedzenia týchto politík. Autor tiež pomerne často pri teoretických východiskách pracuje zo sekundárnou literatúrou.
3. Prínosy habilitačnej práce:	Použitie agregovaných indexov vyjadrujúce jedným číslom komplikované vzťahy a problémy je pre politikov aj verejnosť veľmi lákavá skratka. Ani samotná odborná verejnosť sa nezhoduje, či sú tieto indexy dostatočne dôveryhodné. O to dôležitejšia je úloha odbornej verejnosti poukazovať na postupy, ktoré vedú k správne zostaveniu a interpretácii týchto indexov. Zároveň jasne pomenovať problémy, ktoré pri tomto zostavovaní môžu skresliť hodnoty týchto indexov.

	<p>Práve v tomto smere predstavuje predložená habilitačná práca výrazný prínos a to najmä jej prvá časť. Autor napríklad prináša prehľad matematicko štatistických metód využívaných pre tvorbu indexov ako možnej náhrada za subjektívne pridelovanie váh. Vhodne tiež sumarizuje riziká pri zostavovaní indexov, poukazuje na výhody a nevýhody agregovaných indexov a diskutuje o adekvátnom spôsobe ich použitia, aj keď osobne by som tejto diskusii dal väčší priestor v práci na úkor prezentácie výsledkov už publikovaných štúdií. Výraznejšia diskusia by sa žiadala aj z pohľadu používania samotných ukazovateľov a ich dostupnosti a relevantnosti (sám autor túto oblasť označuje za kľúčovú pre budúci rozvoj indexov) ako aj v oblastiach, na ktoré sa pýtam pri otázkach pre habilitanta. To súvisí s tým, že skôr by bolo vhodné venovať pozornosť samotnej tvorbe a použitiu indexov ako analyzovať konkrétne verejné politiky, kde priestor práce nedovoľuje dostatočné hodnotenie týchto politík. Habilitant tiež v práci sumarizuje prínosy ním vytvorených konkrétnych indexov, kde poukazuje tiež na niektoré konkrétne prínosy špecificky vyplývajúce z oblastí pre ktoré sa index zostavoval. Značný rozsah a šírka tohto zamerania však limituje možnosť venovať sa jednotlivým aspektom do dostatočnej hĺbky.</p>
<p>4. Zhodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti habilitanta</p>	<p>V oblasti pedagogickej činnosti Ing. Kološta zabezpečuje pomerne rozsiahly počet vyučovaných predmetov, ktoré väčšinou súviseli s odborom habilitačného konania. Venoval sa najmä problematike regionálnej a environmentálnej politiky. V tejto oblasti publikoval aj učebné materiály. Zaviedol nové predmety ako plánovanie a riadenie rozvoja území či udržateľné sídla. Väčšinu diplomových prác viedol v odbore verejná správa a regionálny rozvoj. Je garantom predmetu učiace sa regióny. V pedagogickej oblasti spĺňa podmienky stanovené pre habilitanta, pričom niektoré z nich aj výrazne prekračuje.</p> <p>V publikačnej činnosti autor spĺňa parametre kladené na titul docenta. Publikoval 6 zahraničných článkov v karentovaných a indexovaných časopisoch. Najväčší ohlas mal článok venujúci sa rovnakej problematike ako predkladaná habilitačná práca. Osobne som tiež oponoval viaceru jeho prác v oblasti učiacich sa regiónov, kde habilitant preukázal potrebné znalosti aj schopnosť systematicky tieto znalosti usporiadať a zasadiť vlastný výskum do tohto poznania. V publikačnej činnosti spĺňa podmienky stanovené pre habilitanta, výraznejšie ich prekračuje najmä v prácach publikovaných v zahraničí a ohlasoch na publikačnú činnosť, ktoré osobne považujem za najdôležitejšie kategórie, čo svedčí o vhodnom stanovovaní priorít habilitanta pri svojej publikačnej činnosti.</p> <p>V ostatnej vedeckovýskumnej činnosti oceňujem veľmi aktívne zapájanie sa do výskumných projektov, vrátane zahraničných projektov, projektov štrukturálnych fondov a nórskeho finančného mechanizmu. Vo viacerých týchto projektoch pôsobil ako zodpovedný riešiteľ a tieto projekty tiež pomohli jeho publikačnej činnosti, keď časť publikácií vznikla v medzinárodných autorských kolektívoch, čo je dôležité pre ďalší rozvoj tak habilitanta ako aj fakulty. Aj projektová činnosť sa týkala najmä oblastí miestneho rozvoja, rôznych aspektov verejných ekonomík a politík a oblasti životného prostredia.</p> <p>Dôležité je tiež prepojenie s praxou, keď habilitant sa aj aktívne zapája do ovplyvňovania verejných politík ako poslanec obecného zastupiteľstva. Aj samotné indexy sú dôležitý komunikačný nástroj smerom k praxi, z predložených materiálov však nie je celkom</p>

	zrejme, či habilitant realizuje aj takéto aktivity.
5. Otázky pre autora pri obhajobe práce:	<p>1. Autor v práci venuje veľkú pozornosť tomu, ako by sa mali indexy zostavovať a najmä metódam, ktoré pritom možno využiť. Pre správne zostavenie indexov sú však dôležité aj iné parametre. Jedným z nich je napríklad územná úroveň. Autor v práci ukazuje použitie tak na úrovni štátov ako regiónov. Aké podľa neho by mali byť hlavné zásady pri voľbe územného rozsahu, na ktorý sa bude index zostavovať?</p> <p>2. Druhou otázkou tiež je, kto indexy zostavuje. Na Slovensku sú to najmä súkromné pordenské alebo neziskové organizácie. Prečo takéto aktivity podľa Vás na pravidelnej báze nerobí verejný sektor alebo univerzity, keď ide o hodnotenie verejných politík?</p>
6. Záverečné odporúčanie k návrhu udelenia vedecko-pedagogického titulu:	Odporúčam udelenie vedecko-pedagogického titulu docent.

V Bratislave, dňa 11.2.2021

.....
Podpis